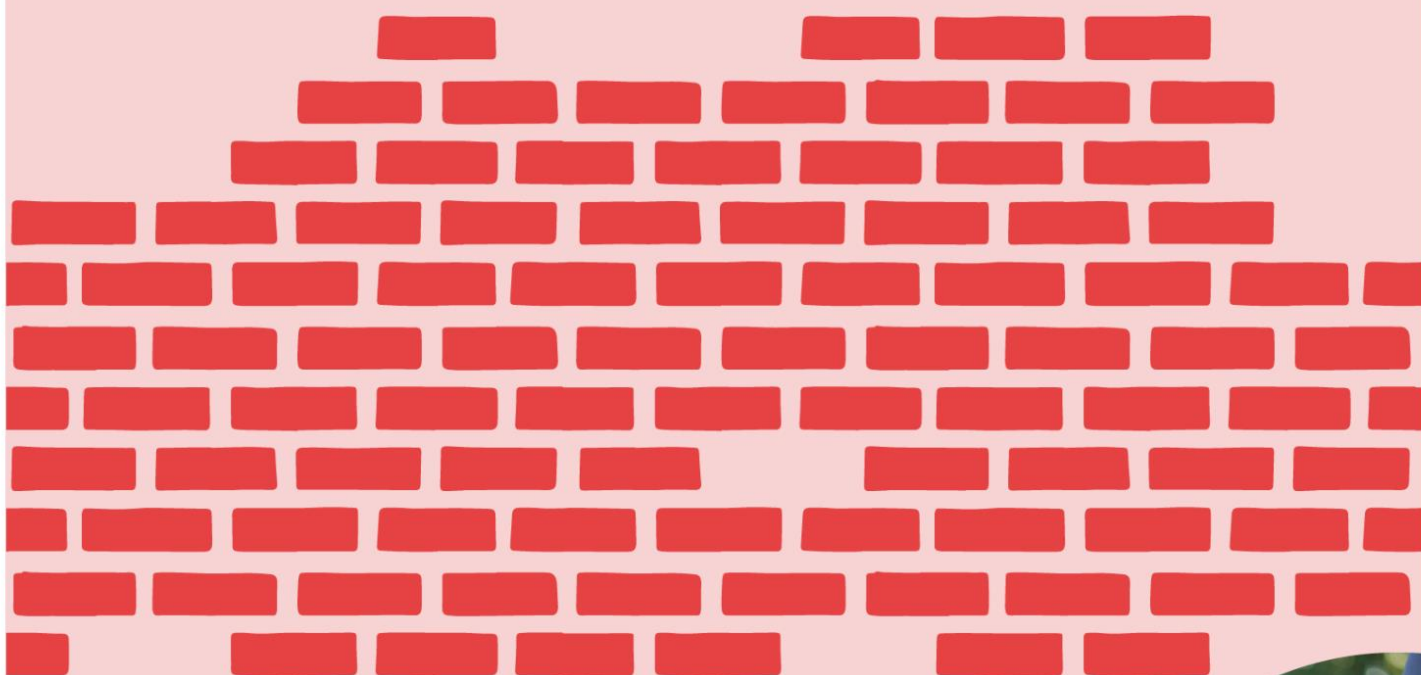

HOW TO:

BEÏNVLOED DE GEMEENTERAAD ZONDER SMEERGELD

FNV **YOUNG
& UNITED**

INLEIDING

Wonen is onbetaalbaar geworden, zeker voor jongeren. Gemeenten spelen een belangrijke rol in welke woningen er zijn. Zij kunnen dus de wooncrisis als geen ander aanpakken.

Met deze toolkit heb je de nodige informatie en argumenten om in je eigen gemeente zelf te gaan lobbyen om de woningnood aan te pakken.

Eerst vind je een stappenplan hoe je je gemeente kan beïnvloeden. Daarna vind je meer informatie over wat je gemeente inhoudelijk precies kan doen. Ook vind je onderaan het document een opfriscursus wie alle belangrijke spelers zijn bij de gemeente.

Heb je nog vragen? Neem dan vooral via de website contact op met FNV Young & United.

TIJDLIJN VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZING

We zitten dicht op de gemeenteraadsverkiezingen, dus de tijd dringt. Hieronder een tijdlijn van wanneer je ongeveer iets wil doen:

Januari – 18 maart 2026 (Campagnetijd): Voer actieve lobby en inspraak

Doe mee aan debatten, organiseer een eigen debatavond of ludieke actie. Vraag een gesprek aan met raadsleden. Raadsleden zullen niet snel nee zeggen tegen een verzoek om een gesprek.

Na 18 maart 2026: Verantwoordelijk houden

Na de verkiezingen is het belangrijk om de gekozen raadsleden verantwoordelijk te houden. Als groep kun je contact opnemen met de informateur om jouw punten in het coalitieakkoord te krijgen. Ook kan je contact opnemen met de verschillende fractievoorzitters om hen te herinneren aan hun campagne beloftes.

INHOUD

INLEIDING	2
TIJDLIJN VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZING	2
INHOUD	3
WAAROM DE GEMEENTE?	4
HOE BEÏNVLOED JE DE GEMEENTERAAD?	5
De officiële weg	5
Actie!	6
DE BELANGRIJKE SPELERS.....	7
1. Gemeenteraad.....	7
2. College van burgemeester en wethouders (B&W)	7
3. Raadscommissies	8
4. Bondgenoten en tegenstanders	8
5. Pers en media	9
DO'S EN DON'TS.....	10
Do's	10
Don'ts.....	10
BIJLAGE 1: KENNISGEVING DEMONSTRATIE	11
Bijzonderheden	11

WAAROM DE GEMEENTE?

In Nederland wordt het woonbeleid gemaakt in de samenwerking tussen de landelijke politiek en de gemeentes. Hierbij wordt op landelijk niveau bepaald wat de kaders zijn voor het woonbeleid. De gemeentes zijn dan verantwoordelijk voor de exacte invulling en de uitvoering hiervan.

De gemeente heeft zeggenschap over wat, waar en voor wie er gebouwd wordt, hoe bestaande gebouwen worden gebruikt en hoe leefbaar een omgeving is. Hieronder gaan we dieper in op wat de gemeenteraad kan doen tegen de woningnood.

1. Betaalbaar en toegankelijk bouwen

Via hun Omgevingsprogramma bepaalt elke gemeente wat en waar er wordt gebouwd. Zij kunnen dus kiezen wat de verdeling sociale huur, middenhuur, vrije sector huur en (betaalbare) koopwoningen is. Ook kiezen zij hoeveel jongerenwoningen er binnen de gemeente zijn.

Daarnaast bepaalt de gemeente ook hoeveel ruimte er is voor collectieve en creatieve woonvormen. Zo kunnen ze locaties beschikbaar stellen voor wooncoöperaties (een collectieve woonvorm) en creatieve vormen zoals tiny houses en flexwoningen.

2. Bestaande gebouwen goed benutten

In de Huisvestingsverordening legt de gemeente vast hoe de woonruimte verdeeld moet worden. Daarbij kunnen ze kiezen om voorrang te geven aan mensen vanuit de eigen gemeente of mensen met een belangrijk beroep (zoals leerkrachten en verpleegkundigen). Ook kunnen ze de doorstroom van senioren stimuleren zodat ze van gezinswoningen naar toepasselijkere woningen kunnen.

Daarnaast maakt de gemeente in de Huisvestingsverordening regels over het gebruik van de bestaande woningvoorraad. Aangezien nieuwbouw veel tijd kost, is het ook belangrijk dat de gemeente de bestaande panden goed benut. Dit kan door lege panden om te zetten in betaalbare huizen of het makkelijker maken om als vrienden samen te wonen.

3. Woonzekerheid en kwaliteit van de buurt

De gemeenteraad heeft via de Wet goed verhuurderschap de instrumenten in handen om de huurders te beschermen tegen uitbuiting. Dit is een landelijke wet die gaat over het tegengaan van discriminatie, uitbuiting en intimidatie door verhuurders. Ook moet elke gemeente een laagdrempelig meldpunt hebben voor klachten en om bezwaar te maken tegen huur die volgens de Wet Betaalbare Huur te hoog is.

Als laatste is de gemeente ook verantwoordelijk voor de leefbaarheid en sociale cohesie van een buurt. Dit kan bijvoorbeeld door ruimte te maken voor buurthuizen en publieke plekken zoals speeltuinen.

Samenvattend, de gemeente heeft veel invloed over hoe we de wooncrisis gaan oplossen. Het is tijd dat wij onze gemeentes ook echt verantwoordelijk gaan houden.

HOE BEÏNVLOED JE DE GEMEENTERAAD?

Bij het beïnvloeden van je gemeente is het belangrijk om te beginnen met voor jezelf duidelijk hebben wat je wil bereiken. Rondom de wooncrisis zijn er een aantal dingend die je van de gemeente kan vragen:

- Stop op de verkoop en sloop van bestaande sociale huurwoningen
- Bouw meer sociale huurwoningen
- Geef jongeren voorrang bij de verdeling van sociale huurwoningen
- Pak leegstand actief aan door eigenaren te beboeten en de panden om te zetten in betaalbare woningen
- Schaf de kostendelersnorm af voor ouders in de bijstand

Zodra je duidelijk hebt wat je wil ga je kijken naar hoe je dat kan bereiken. Dat kan op twee manieren: via de officiële route, of door actie te voeren. Het is handig om tenminste een deel van de officiële route te bewandelen, voordat je actie gaat voeren. Dan is de kans dat je succes hebt met je actie groter. Hoe je dat aanpakt? Dat lees je hieronder.

DE OFFICIËLE WEG

1. Ken de juiste mensen

Kijk welke wethouders, commissies en raadsleden er op het thema wonen zijn in jouw gemeente. Neem contact op met hen door ze te mailen of bellen. En vraag om een gesprek om kennis te maken. Ga als het kan samen met anderen naar zo'n gesprek want dan laat je zien dat jullie met meer zijn.

2. Kies je moment

Kijk in de raadsagenda wanneer de eerste raadscommissievergadering is over jouw onderwerp. Dit kan je het beste achterhalen via je contacten in de gemeenteraad. En let op: bij de eerste behandeling van een onderwerp heb je meer invloed dan achteraf. Om alle gemeenteraadsleden in een keer te bereiken is het handigst om daarnaast de griffie te mailen en hen te vragen je oproep door te sturen naar alle gemeenteraadsleden.

3. Kies wat je wil doen

Er zijn verschillende mogelijkheden. Een eerste stap is om in te spreken bij een fractievergadering vooraf, of tijdens de raadscommissievergadering zelf. Maar je kan ook een brief sturen, of een petitie aanbieden (daarvoor is geen minimumaantal handtekeningen). Tenslotte kun je ook een burgerinitiatief doen als het nog helemaal niet op de agenda staat. Dan verzamel je handtekeningen en zorg je ervoor dat de raad het wel móét bespreken. Hoe dat precies werkt, verschilt per gemeente dus bekijk daarvoor je gemeentewebsite. En... je kan natuurlijk ook altijd een actie doen.

ACTIE!

Voor een actie kan slim zijn als je ook voor de buitenwereld zichtbaar wil zijn, of als het niet lukt via formele routes. Met een actie kan je ervoor zorgen dat de politiek wel over wonen moet praten. Hieronder lees je hoe:

1. Volg stap 1 en 2 van de officiële weg.

Ook voor een actie is het handig om te weten wie in de gemeenteraad over het thema wonen gaan. En wat het beste moment is om druk te zetten. Je wil namelijk op dat moment je actie organiseren, en dan ook politici mailen of appen dat je die actie gaat doen.

2. Bepaal wat je actie wordt

De belangrijkste vraag bij elke actie is: welke boodschap wil je overbrengen met je actie? Houd daar rekening mee bij het bepalen van hoe je actie eruitziet en waar die moet plaatsvinden. Het kan bijvoorbeeld nuttig zijn om het bij een leegstaand pand te doen, of juist voor het gemeentehuis. En let erop dat je in 1 beeld kan zien wat de boodschap van je actie is (bijvoorbeeld met een spandoek of met props zoals verhuisdozen).

3. Meld je actie aan bij de gemeente

Je hebt geen vergunning nodig voor een actie, maar je moet wel de burgemeester schriftelijk laten weten dat je actie gaat voeren. Meestal 96 uur voordat de actie is, maar bekijk daarvoor even de website van je gemeente. Zie bijlage 1 voor hoe een formulier eruitziet waarin je laat weten dat je actie gaat voeren. Daar vind je ook meer informatie over wanneer een demonstratie wel of niet verplaatst, veranderd of verboden mag worden.

4. Laat de pers en politiek weten dat je actie gaat voeren

Schrijf een persbericht naar je lokale media dat je actie gaat voeren. Als de media erover schrijft, helpt dat jou om het onderwerp steviger op de agenda te zetten. Doe dit ongeveer 2 dagen van tevoren, zodat journalisten de tijd hebben om te bepalen of ze langskomen. Heb je al telefoonnummers van journalisten? Dan is het handig om hen vooraf even te appen of bellen en te vragen of ze interesse hebben.

DE BELANGRIJKE SPELERS

Om te begrijpen hoe je invloed kunt uitoefenen op het woonbeleid in je gemeente, is het belangrijk om te weten hoe het lokale bestuur werkt. In dit onderdeel vind je de belangrijkste spelers en hoe je ze het beste kan bereiken.

1. GEMEENTERAAD

De gemeenteraad (hierna: de raad) is het hoogste orgaan van een gemeente. De hoeveelheid raadsleden wordt bepaald op basis van de grootte van de gemeente. Deze raadsleden worden één keer per vier jaar gekozen door de inwoners van de gemeente. Net als in de Tweede Kamer verenigen raadsleden zich in fracties, elk met een fractievoorzitter. Na elke gemeenteraadsverkiezingen moeten de gekozen raadsleden tot een coalitie komen om met een meerderheid te kunnen regeren.

De gemeenteraad heeft drie belangrijke taken:

1. Het vaststellen van de grote lijnen voor het beleid.
2. Het controleren van het college van Burgemeesters en Wethouders om te zien of zij hun bestuurstaken goed uitvoeren.
3. Het vertegenwoordigen van de inwoners.

De raad bepaalt beleid door tijdens de raadsvergaderingen te stemmen over voorstellen die worden voorbereid door het college van Burgemeester en Wethouders. Daarbij kunnen ze deze voorstellen net als de Tweede Kamer aanpassen via moties en amendementen. Maar de raad kan ook zelf – bijvoorbeeld vanuit de oppositiepartijen – een initiatiefvoorstel maken en op die manier invloed uitoefenen op het lokale woonbeleid. De raadsvergaderingen zijn ongeveer één keer per maand en worden voorgezeten door de burgemeester.

De beste manier om invloed te hebben binnen de gemeenteraad is door contact op te nemen met de verschillende fracties voordat ze stemmen op voorstellen. Omdat raadsleden gekozen zijn, zijn ze gevoeliger voor de mening van hun inwoners. Dit kan op twee manieren. Je kan inspreken bij een fractievergadering. Daarvoor moet je contact opnemen met de fractievoorzitter, die je vervolgens moet uitnodigen voor de vergadering. Je kunt ook lobbygesprekken voeren met het raadslid voor wonen of met de jonge leden van een fractie. Dit doe je door een email te sturen naar de raadslid die je wil spreken. Je kan contactgegevens van raadsleden meestal op de website van de gemeente vinden.

2. COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS (B&W)

Het College van Burgemeester en Wethouders (hierna: B&W) vormt het dagelijks bestuur van de gemeente. De burgemeester is de voorzitter van het college. Net als de raadsleden, wordt ook het aantal wethouders bepaald op basis van de grootte van de gemeente. De wethouders worden gekozen door de leden van de raad. Elke wethouder heeft zijn eigen taakgebied of portefeuille, zoals financiën, huisvesting, of sport.

Het college bereidt de plannen voor waar de gemeenteraad later over beslist. Ze maken dus geen wetten, maar werken voorstellen uit voor de raad. Dit doen ze door uit te zoeken hoe een issue precies in elkaar zit en wat mogelijke oplossingen zijn, met bijbehorende kosten. Daarbij spreken ze met verschillende organisaties en wijkraden binnen de gemeente. Uiteindelijk creëren ze een duidelijk voorstel waar de raad dan voor of tegen stemt. Door contact op te nemen met de

wethouders kan je invloed uitoefenen op het voorstel dat wordt voorgelegd aan de raad. Je kunt de contactgegevens van wethouders meestal op de website van de gemeente vinden.

Na het akkoord van de raad voert het college de besluiten uit, samen met de ambtenaren van de gemeente.

3. RAADSCOMMISSIES

Elke gemeente heeft een aantal raadscommissies (die in sommige gemeenten anders heten) op specifieke onderwerpen focussen, zoals leefomgeving, ruimte of samenleving. Een raadscommissie bestaat uit raadsleden van verschillende partijen in de gemeenteraad en burgerleden. Je kan de lijst met commissies meestal vinden op de website van de gemeente. De raadscommissies adviseren de gemeenteraad vanuit hun specifieke expertise over besluiten die genomen moeten worden. Daarnaast adviseren de commissies ook het college van B&W over de invulling en uitvoering van beleidsvoorstellen.

De commissievergaderingen zijn een goede plek om in te spreken over de inhoud van besluiten. Zodra een gemeenteraadsvergadering begint, weten raadsleden vaak al hoe ze gaan stemmen. Tijdens de voorbereidingen kan je daar nog invloed in uitoefenen. Ook organiseren raadscommissies officiële momenten voor inwoners om hun mening te uiten over een (deel) van een raadsvoorstel. Dit worden vaak ‘beraad- en adviesavonden’ of ‘rondetafelgesprekken’ genoemd. Je moet je hiervoor aanmelden op de website van de gemeente.

Deze vergaderingen zijn openbaar en het schema staat meestal op de website van de gemeente. Om in te spreken bij een commissievergadering, stuur je een e-mail naar de griffie. Die nodigt je dan officieel uit voor de vergadering.

4. BONDGENOTEN EN TEGENSTANDERS

Buiten de officiële onderdelen van de gemeente zijn er ook andere spelers die invloed hebben op het beleid van de gemeente. Het is belangrijk om deze goed in kaart te brengen en waar mogelijk in je voordeel in te zetten.

Bondgenoten

Voor de meeste onderwerpen heb je mogelijke bondgenoten binnen de gemeente. Denk daarbij aan burgerinitiatieven, maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen en studentenvakbonden. Door je te verenigen met bestaande groepen sta je vaak sterker. Ga ook in je netwerk op zoek naar mensen die al lid zijn van een fractie of commissie.

Tegenstanders

Je komt op de meeste onderwerpen ook tegenstanders tegen. Breng deze goed in kaart en zorg dat je weet welke argumenten ze gebruiken en bij welke partijen ze invloed hebben. Sommige groepen opereren vooral achter de schermen, let daarop. Kijk: wanneer worden zij actief, welke partijen luisteren naar hen en via welke netwerken communiceren ze?

Vaak kom je tegenstanders indirect tegen, bijvoorbeeld via inspraakreacties, lobbybrieven of mediaoptredens. Je hoeft niet rechtstreeks met hen in gesprek; het belangrijkste is dat je hun strategie kent en kan ontkrachten.

5. PERS EN MEDIA

Lokale media spelen een grote rol in het beïnvloeden van het publieke debat én de gemeentepolitiek. Raadsleden en bestuurders volgen lokale nieuwssites en kranten vaak nauwkeurig, zeker in kleinere gemeenten waar de nieuwsvoorziening overzichtelijk is. Media zijn vooral geïnteresseerd in concrete verhalen, duidelijke gevolgen voor inwoners en actuele ontwikkelingen. Ze houden niet van lange beleidsstukken, maar wel van menselijke voorbeelden, cijfers en iets dat “nieuwsaarde” heeft.

Je kan lokale media bereiken via persberichten, door rechtstreeks te mailen naar redacties of door telefonisch contact op te nemen met een journalist die eerder over jouw onderwerp schreef. Het helpt om zelf duidelijke quotes, feiten en een helder verhaal mee te sturen. Zorg dat je beschikbaar bent voor toelichting, want journalisten werken vaak snel en onder tijdsdruk.

DO'S EN DON'TS

Bij het lobbyen voor een beter woonbeleid vanuit de gemeente is het belangrijk om een aantal dingen te weten. We hebben hier een lijst verzameld van dingen die je wel of niet moet doen.

DO'S

Kies je moment: Lobby vóóordat beslissingen worden genomen. De meest effectieve momenten zijn wanneer een visie of coalitieakkoord wordt opgesteld, of in de maanden vóór de verkiezingen om de verkiezingsprogramma's te beïnvloeden. Daarnaast kun je effectiever je inbreng leveren bij een commissievergadering dan een raadsvergadering.

Boodschap: Hou je boodschap kort, krachtig, scherp en prikkelend. Formuleer twee of drie duidelijke speerpunten. Doe een beroep op je rechten (zoals het grondrecht op wonen), dit is sterker dan alleen een moreel argument.

Contact met politici: Neem contact op met verschillende politieke fracties en zoek persoonlijk contact met raadsleden. Vraag raadsleden om een gesprek, zij zullen niet snel weigeren. Blijf in je communicatie constructief en positief. Toon begrip voor de positie van het raadslid en wees bereid tot een compromis.

Ken je middelen: Gebruik de verschillende middelen die je tot je beschikking hebt. Bouw je lobby rustig op met brieven, gesprekken of een petitie. Pas daarna kun je gaan escaleren naar een (aangemelde) demonstratie.

DON'TS

- **Kies je moment:** Wacht niet tot de raadsvergadering om in te spreken. Dan zijn de mening over een voorstel vaak al gevormd.
- **Boodschap:** Overspoel politici niet met een grote hoeveelheid onderwerpen die allemaal even belangrijk lijken. Vraag geen onrealistische of onmogelijke dingen, zoals dingen die landelijke geregeld moeten worden. Je oplossing moet politiek haalbaar zijn.
- **Contact met politici:** Zorg dat je niet drammerig of klagerig overkomt. Dit belemmert je gesprekken. Loopt iemand niet warm voor je? Door naar iemand anders. Spreek daarnaast nooit politici buiten hun werk aan.
- **Ken je middelen:** Vertrouw niet uitsluitend op brieven of het opsturen van documenten, hier wordt vaak weinig naar gekeken.

BIJLAGE 1: KENNISGEVING DEMONSTRATIE

De burgemeester heeft de bevoegdheid om beperkingen op te leggen aan de demonstratie, bijvoorbeeld wat betreft de dag, het tijdstip of de te volgen route. Deze beperkingen moeten gebaseerd zijn op een zorgvuldige belangenafweging en mogen alleen worden opgelegd ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer, of ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Belangrijk is dat de inhoud van je betoging nooit vooraf door het bestuur mag worden beperkt of verboden. Je bent als organisator primair verantwoordelijk voor het ordelijk verloop van de demonstratie. Het negeren van een verbod, voorschrift of aanwijzing kan leiden tot strafrechtelijke vervolging. Desondanks is het uitgangspunt van de gemeente om in beginsel te zoeken naar mogelijkheden om zelfs niet (correct) aangemelde demonstraties te faciliteren.

Organisatie:

Naam organisator:

Contactpersoon:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Manifestatie/demonstratie/betoging

Doel van de manifestatie/demonstratie/betoging:

Datum en tijd aanvang manifestatie/demonstratie/betoging:

Datum en tijd beëindiging manifestatie/demonstratie/betoging:

Aantal te verwachten deelnemers:

Aanwezigheid publiek bekende personen:

BIJZONDERHEDEN

Welke middelen gebruikt u (bv. fluitjes, spandoeken e.d.):

Locatie of route van de manifestatie/demonstratie/betoging:

Verzamelpaats:

Vervoersmiddelen:

Door jou genomen maatregelen om een net verloop van de manifestatie/demonstratie/betoging te bevorderen:

Datum:

Naam:

Handtekening: